

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet SOU 2021:54 Ändrade regler i medborgarskapslagen

Ert diarienummer Ju2021/02593

1. Sammanfattning

Förvaltningsrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, ingen erinran mot de remitterade förslagen, men önskar dock framföra följande synpunkter avseende behov av förtydliganden, ytterligare utredningsbehov samt konsekvenserna för berörda domstolar.

2. Samsyn mellan myndigheterna, utredningens avsnitt 4.4.3

Förvaltningsrätten instämmer i utredningens slutsats att myndigheterna behöver enas om en samsyn när det gäller bedömningen av statslöshet. Förvaltningsrätten anser emellertid att det i detta hänseende kan finnas skäl att ge endera av myndigheterna tolkningsföreträde för det fall att enighet inte kan uppnås.

3. Ingen begränsning i tid, utredningens avsnitt 7.4.6

Utredningen har föreslagit att det inte ska finnas någon begränsning i tid vad avser en person som har dömts för allvarlig brottslighet. När det gäller ansökningsärenden finns det karenstider som ska ha förflutit för att en utlänning som har dömts för brott ska kunna beviljas svenskt medborgarskap. Med hänsyn till utredningens förslag skulle det teoretiskt sett kunna uppstå situationer då en ung vuxen, som har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet, inte kan förvärva svenskt medborgarskap med stöd av 8 § lagen om svenskt medborgarskap, men väl med stöd av 11 § samma lag eftersom karenstiden har förflutit. Det saknas resonemang kring det i utredningen.

4. Befrielse kan vägras om ansökan inte görs av fri vilja, utredningens avsnitt 11.4.2

I förslaget till 15 § första stycket lagen om svenskt medborgarskap anges att befrielse från svenskt medborgarskap får vägras om det finns anledning att anta att sökanden inte själv vill befrias från sitt medborgarskap. Det framstår som svårt att förutse under vilka

omständigheter bestämmelsen kan tillämpas i nu aktuell del. Mer specifikt kan det vara förenat med svårigheter att bedöma vilka konkreta omständigheter som kan leda till bedömningen att ansökan inte är ett uttryck för sökandens fria vilja. Om möjligt bör därför sådana konkreta omständigheter exemplifieras.

5. Barnets samtycke och barnets bästa, utredningens avsnitt 11.3.2

Vad beträffar förslaget till 15 a § lagen om svenskt medborgarskap framgår det att hänsyn ska tas till barnets åsikter samt att befrielse inte kan ske om den bedöms stå i strid med barnets bästa. I författningskommentaren anges att en ansökan om befrielse kan avslås exempelvis om det finns uppgifter från socialtjänst eller skola om att barnet lever i en hederskontext. Normalt sett återfinns inte uppgifter från socialtjänst eller skola i ett medborgarskapsärende. Därtill kan uppgifter av sådant slag vara belagda med sekretess. Det kan därför finnas skäl att närmare utreda på vilket sätt Migrationsverket får eller kan få tillgång till uppgifter av nämnda slag i ärenden om befrielse från svenskt medborgarskap.

För barn som har fyllt tolv år anges det i författningskommentaren att Migrationsverket genom kontakter och samtal med barnet ska försäkra sig om att barnet förstår innebörden och konsekvenserna av samtycke till en befrielse. För barn som är yngre än tolv år lämnas det dock inte något förslag på hur deras åsikter ska inhämtas. Förslaget bör förtydligas i denna del.

6. Konsekvenser för domstolarna, utredningens avsnitt 15.3

När det gäller utredningens konsekvensanalys för domstolarna önskar Förvaltningsrätten uppmärksamma följande. Utredningen har dragit slutsatsen att målen avseende anmälningens ärenden kan bli mer komplicerade och öka något i antal, men att migrationsdomstolarna får antas kunna hantera konsekvenserna inom ramen för befintliga anslag. Förvaltningsrätten delar utredningens slutsats att ifrågavarande ärenden kan bli mer komplicerade och öka i antal. Vad avser frågan om konsekvenserna kan hanteras inom ramen för befintliga anslag finns det dock skäl att erinra om att flertalet förändringar har gjorts i den lagstiftning som migrationsdomstolarna i huvudsak har att tillämpa. Bl.a. har nya bestämmelser i utlänningslagen trätt i kraft senast den 20 juli 2021, vilka har resulterat i en ökad komplexitet. Även då bedömdes konsekvenserna kunna hanteras inom ramen för befintliga anslag. Konsekvenserna för migrationsdomstolarna bör mot den bakgrunden bedömas utifrån ett helhetsperspektiv.

Nu aktuella förändringar berör idag endast två av migrationsdomstolarna, nämligen de i Malmö och Göteborg. Detta på grund av forumbestämmelsernas utformning. Konsekvenserna för domstolarna blir oförutsebara eftersom måltillströmningen är avhängig av hur Migrationsverket väljer att organisera sig vid varje enskilt tillfälle.

Beredning och beslut

Detta remissyttrande har beslutats av chefsrådmannen Åsa Holmgren. I handläggningen har även rådmannen Cecilia Hanö samt rättsliga experten Elvis Hajdarevic deltagit.

Åsa Holmgren

Elvis Hajdarevic